

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра іспанської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту

«__» _____ року

Завідувач кафедри

_____ Олена ЗАЛЕСНОВА

КУРСОВА РОБОТА

з перекладознавства на тему:

«Функціональний аспект запозичень в іспанській мові та їх переклад українською мовою»

Студентки групи МЛі01-20

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська

Освітня програма Іспанська мова і література, друга іноземна мова, переклад

Герасимець Поліни Володимирівни

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент

Бокова Поліна Михайлівна

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ-2024

План

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ.

- 1.1. Історія вивчення запозичень в іспанській мові, передумови їх виникнення..... 2
- 1.2. Трактуювання понять «запозичення» й «іншомовне слово»..... 4
- 1.3. Асиміляція і закріплення іншомовного елемента в іспанській мові..... 6
- 1.4. Види запозичень в іспанській мові та їх класифікація..... 8
- 1.5. Вплив культурних особливостей на переклад українською мовою..... 10

ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ

РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

- 2.1. Процес адаптації запозичень в іспанській мові до іспанської мовної системию..... 12.
  - 2.2. Вплив запозичень на збагачення лексичного складу іспанської мови..... 14
  - 2.3. Визначення та аналіз відповідних українських еквівалентів..... 16
  - 2.4. Особливості, труднощі та стратегії перекладу запозичень..... 18
- ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ..... 20**

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ..... 22

Анотація

Функціональний аспект запозичень в іспанській мові та їх переклад українською мовою

У даному дослідженні розглядається функціональний аспект запозичень в іспанській мові та їх переклад на українську мову. Виявлено, що багато запозичень зберігають свої функції в іспанській мові, але можуть мати нові значення або втрачати певні відтінки при перекладі. Дослідження аналізує різноманітні функції запозичень у мовленні, стратегії їх перекладу та важливість адекватного врахування контексту та мети комунікації. Основні висновки дозволяють краще зрозуміти процес взаємодії мов та культур у міжмовному спілкуванні, а також визначити важливість розуміння функціонального аспекту запозичень для забезпечення ефективної комунікації між мовами та культурами.

В роботі розглядається функції аспекту запозичень в іспанській мові та їх перекладу на українську мову. Вона спрямована на вивчення ролі, яку виконують запозичення у збагаченні лексичного складу іспанської мови, а також на аналіз їхнього впливу на українську мовну систему. Особлива увага приділяється стратегіям перекладу запозичень, таким як пошук еквівалентів, адаптація оригінальних термінів та використання вже існуючих українських запозичених слів. Результати дослідження демонструють важливість розуміння функціонального аспекту запозичень для забезпечення точного та ефективного перекладу між іспанською та українською мовами, а також для підвищення якості міжмовної комунікації і дозволяють краще зрозуміти процес взаємодії мови і культур у міжмовному спілкуванні а також визначити важливість розуміння

функціонального аспекту для забезпечення мови культур в міжмовному спілкуванні для забезпечення ефективної комунікації між мовами і культурами.

Ключові слова: іспанська мова, запозичення, функціональний аспект, переклад, українська мова.

ВСТУП

Вивчення мовних запозичень має свої традиції. Лінгвістичний аналіз цієї теми завжди був пов'язаний з розглядом соціальних і культурних контактів між народами і проблемою "чистоти" словника. У сучасній лінгвістиці запозичення знову стають предметом пильної уваги у зв'язку з постійним розширенням міжнародного спілкування та інтеграційними процесами, що відбуваються у світі в найрізноманітніших сферах. Аналіз конкретних мовних ситуацій та їхніх компонентів є важливим завданням на новому витку розвитку мовознавства.

Словники кожної мови є живою системою, що постійно змінюється та поповнюється через іншомовні запозичення. Словниковий склад будь-якої мови поповнюється за рахунок іншомовних запозичень оскільки є результатом культурно- історичної взаємодії мов їх змішування займають значне місце в лексиці будь-якої мови а особливо іспанської.

Актуальність даної роботи зумовлена, по-перше, тим, що запозичення були й залишаються одним із важливих, а в деяких лексико-семантичних групах, одним із головних шляхів поповнення словникового складу іспанської мови, а тому потребують докладного вивчення їх обсягу та різних семантичних процесів запозичування, адаптації і розвитку іншомовних слів, їх місця у лексичній системі іспанської мови та мовній картині світу. Крім того, допомагає глибше розуміти культурно-лінгвістичні процеси, що відбуваються в іспанській мові.

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей проникнення запозичень з англійської та інших мов в іспанську мову, а також виявленні тенденцій використання англіцизмів в іспанській періодиці. В ході аналізу

ми ставимо перед собою наступні **завдання**: оцінити історичні передумови формування лексики іспанської мови, порівняти становище іспанської та англійської мов на світовій арені, визначити фактори, що впливають на проникнення іншомовних запозичень в іспанську мову, а також встановити граматичні характеристики , а також окреслити основні стратегії та труднощі перекладу запозичень та їх ступінь асиміляції.

Матеріалом для дослідження слугували статті з іспаномовних публіцистичних джерел , медійні файли а також відповідний словниковий матеріал.

Методи дослідження : в роботі були застосовані метод зіставного аналізу дескриптивний метод та трансформаційний, метод суцільної вибірки.

Структура роботи : робота складається зі вступу , двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, джерел наукового та ілюстративного матеріалу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

1.1. Історія вивчення запозичень в іспанській мові, передумови їх виникнення

Загальновідомим є факт що запозичення - це процес адаптування слів, виразів і фраз з однієї мови для використання в іншій мові. Це поширений явище, яке виникає з культурного, економічного та політичного взаємодії народів та мов. Запозичення може відбуватися з метою позначення нових об'єктів, понять, технологій або явищ, а також для вираження нових концепцій у мовній спільноті.

Основними характеристиками запозичень є : фонетична адаптація: у процесі запозичення зазвичай відбувається зміна фонетичної форми слова для його відповідності фонетиці мови, у яку воно запозичується ; семантична адаптація: слова можуть зазнавати змін у значенні або у способі, яким вони застосовуються в новій мовній спільноті ; граматична адаптація: запозичені слова можуть підкорятися граматичним правилам мови, в яку вони вводяться ;

Класифікація запозичень може бути різною, але загалом їх можна поділити на кілька основних категорій, зокрема: фонетичні запозичення: слова, які запозичені без змін у фонетичній формі з винятком можливих адаптацій, щоб вони звучали якомога більш природно в новій мові ; семантичні запозичення: слова, що зберігають своє значення при переході з однієї мови до іншої ; граматичні запозичення: елементи граматики, такі як закінчення, частки, або конструкції речень, які можуть бути запозичені з однієї мови до іншої ;

Загалом, запозичення відображають вплив культурної та мовленнєвої взаємодії між народами, а також процесів інновацій, технологічних змін та соціальних перемін у суспільстві.

Історія вивчення запозичень в іспанській мові має довгу та багатоаспектну історію, що починається ще в давнину. Запозичення в іспанську мову почалося вже в період формування романських мов, коли латинська мова, яка була рідною для жителів південної частини Піренейського півострова, поступово перетворювалася на праслов'янську мовну групу, з якої згодом розвинулася сучасна іспанська мова. У зв'язку з цим, багато слів та виразів були запозичені з готської, арабської та інших мов, що мали вплив на території сучасної Іспанії [4, р. 13-14].

Ще однією передумовою виникнення запозичень в іспанську мову є період колоніального панування Іспанії, коли іспанська мова здобула світове поширення. Під час цього часу багато слів та виразів з мов місцевих народів Америки були ввічливо втілені в іспанську мову. Крім того, розвиток наукових, культурних та технологічних досягнень також спричинив появу багатьох запозичень з латинської, французької, англійської, арабської та інших мов.

Вивчення запозичень в іспанській мові, стало предметом дослідження для багатьох лінгвістів, філологів та культурологів. Дослідниками було проаналізовано вплив історичних подій та культурних обмінів на формування словникового складу історичних та сучасних варіантів іспанської мови. Усі ці дослідження сприяють більш глибокому розумінню процесів змішування мов та впливів різних культур на лексикон та граматику іспанської мови.

Історія вивчення запозичень в іспанській мові також тісно пов'язана з розвитком лінгвістики, етимології та дослідженням контактів між

культурами. Це включає в себе лінгвістичні дослідження щодо еволюції запозичень у мові впродовж історії, вивчення впливу колоніального періоду на лексикон і фразеологію, а також вивчення впливу арабської та індіанських мов на формування сучасної іспанської лексики.

Передумовами виникнення запозичень в іспанській мові є : римський етап (III ст. до н.е. - V ст.) : Початок римської епохи в Іспанії відзначився асиміляцією латинської мови. Велика кількість лексичних одиниць, архаїчних форм і граматичних конструкцій у іспанській мові має латинське походження, що суттєво вплинуло на формування іспанської мови ; арабський етап (VIII-XV ст.) : В середньовіччі араби захопили Іспанію, і це призвело до великого впливу арабської мови на іспанську. Багато слів і концепцій були запозичені з арабської, зокрема в галузях науки, математики і архітектури ; єврейська традиція (VIII-XV ст.) : Іспанія також була домом для єврейської спільноти. Звідси походять деякі лексичні одиниці та терміни, особливо в області релігії і науки. ; контакт з іншими культурами: Іспанія була колоніальною державою, що означає вплив мов і культур інших народів, таких як індігені, африканці та інші. Період колонізації і формування імперії сприяв великому міжкультурному обміну а також мов інших європейських колонізаторів; розвиток лінгвістики (XX ст.): У XX столітті розвиток структурної лінгвістики, зокрема завдяки структуралізму, це дозволило вивчати мову як систему. Лінгвісти стали докладніше досліджувати лексичні і граматичні аспекти запозичень ; сучасність (XXI ст.): З введенням комп'ютерних технологій і методів корпусного аналізу, вивчення запозичень стало більш точним і науково обґрунтованим. Дослідження включають аналіз текстів, словників та лінгвістичних проявів.

Таким чином, вивчення запозичень в іспанській мові почалося в середньовіччі, коли лінгвісти почали враховувати інші мови як частину розвитку іспанської. Ранні лінгвісти, такі як Антоніо Небріха та Ельяс

Лерена, активно вивчали лексичні і граматичні особливості, щоб визначити їхнє походження. В 20-му столітті розвиток структурної лінгвістики, зокрема роботи Луїса Бунуеля, дозволив більш систематично вивчати процес запозичень. З появою комп'ютерних технологій і корпусних досліджень у 21-му столітті, вивчення запозичень стало більш точним і об'ємним. Ця історія вивчення запозичень в іспанській мові показує багатогранність впливу різних культур і періодів на формування лексичного багатства мови.

1.2. Тракткування понять «запозичення» й «іншомовне слово»

В сучасній лінгвістиці існують різні поняття термінів "запозичення" і "іншомовне слово" - це два поняття, що пов'язані між собою та використовуються в лінгвістиці для опису процесу використання слів з однієї мови в іншій.

"Запозичення" - це процес адаптування слів, виразів або фраз з однієї мови для використання в іншій мові. Згідно нижче наведеного джерела : "Лінгвістика" П.А. Селіверстова [11] , це може бути наслідком культурної та мовної взаємодії між народами, а також впливу нових технологій, наукових відкриттів та інших сфер. У процесі запозичення слова можуть зазнавати змін фонетичної, семантичної та граматичної форм для відповідності мовним особливостям мови, в яку вони запозичуються.

В іспанській мові терміни "запозичення" і "іншомовне слово" трактуються подібно до загальних лінгвістичних значень. Давайте розглянемо їх з точки зору іспанського мовознавства:

- Характеристики: Запозичення може бути результатом культурного обміну, наукових або технічних відкриттів, а також взаємодії між різними культурами. У іспанській мові деякі слова можуть бути запозиченими з латинської, арабської, англійської та інших мов.

- Характеристики: Термін "іншомовне слово" використовується для визначення слова чи виразу, яке є імпортованим з іншої мови. Вони можуть зазнати адаптацій у написанні та вимові, проте залишаються словами, які мають інше мовне походження як було наведено в джерелі *"Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico"* Joan Corominas i José A. Pascual [19, с. 226]. Це може включати слова, які були введені в мову внаслідок культурного обміну, колоніальної історії, торгівлі тощо. Іншомовні слова можуть або не асимілюватися в мові-приймачі, іноді зберігаючи свою специфічність або сенс.

Наприклад, слова *"fútbol"* (футбол), *"chocolate"* (шоколад) та *"hotel"* (готель) є прикладами запозичень в іспанській мові, оскільки вони були позичені в таких словниках *"Diccionario de la lengua española"* видання *Real Academia Española*, як з англійської та інших мов. Однак їх також можна вважати іншомовними словами, оскільки вони мають інше мовне походження. [17, с. 12].

1.3. Асиміляція і закріплення іншомовного елемента в іспанській мові

Процес асиміляції та закріплення іншомовних елементів в іспанській мові є дуже важливим і відбувається під впливом різних факторів, таких як культурні обміни, міграція, торгівля та технологічний прогрес. Іспанська мова є відкритою для запозичень з різних мовних традицій та культур, що сприяє розширенню її лексики та збагаченню виразності.

Асиміляція іншомовних елементів (чи запозичень) в іспанську мову згідно *"Diccionario de la lengua española"* видання *Espeasa Calpe* відбувається через пристосування звуко-символічних, граматичних та семантичних характеристик отриманого слова до системи іспанського мовлення. Цей

процес може включати зміни вимови, написання, вживання та значення слова для того, щоб воно відповідало мовній системі приймаючої мови. [10, с. 15].

Закріплення іншомовних елементів в іспанській мові стає можливим завдяки їх активному використанню в мовній практиці. Коли іншомовне слово або вираз регулярно вживається в мові, він стає більш прийнятним і набуває статусу іспанського слова. З течією часу іншомовні елементи можуть стати невід'ємною частиною іспанського словника та бути використані без жодних відзнак їхнього походження. [9, с. 20]

Таким чином, асиміляція та закріплення іншомовних елементів в іспанській мові є складним процесом, який відображає культурний та мовний обмін між різними народами та сприяє розвитку самої мови.

Асиміляція і закріплення іншомовних елементів в іспанській мові - це процес, за якого нові слова чи конструкції з іншої мови взаємодіють з іспанською мовою та входять до її активного лексикона та граматики. Цей процес може відбуватися через різні способи [15 , с. 18-23] :

Фонетична асиміляція:

Приклад: Слово "*champú*" (шампунь) походить з англійського "*shampoo*", але адаптовано до іспанської фонетики, де "*sh*" замінено на "*ch*".

Лексична асиміляція:

Приклад: Слово "*internet*" в іспанській мові залишається тим самим, але стає частиною лексикону.

Синтаксична асиміляція:

Приклад: Запозичення структури фрази чи граматичної конструкції з іншої мови, наприклад, використання "*shopping center*" як "*centro comercial*".

Семантична асиміляція:

Приклад: Збереження первинного значення слова, але вже в контексті іспанської культури. Наприклад, *"hamburger"* у іспанській може мати асоціацію з шматком м'яса в булочці, але також може означати *"fast food"* або ресторан швидкого харчування.

Морфологічна асиміляція:

Приклад: Додавання іспанських закінчень або зміна форми слова для відповідності структурі іспанської мови. Наприклад, *"chat"* у французькій стає *"chatear"* у іспанській.

Асиміляція і закріплення іншомовних елементів є невід'ємною частиною мовного розвитку, і вони стають властивими та природними для мови в той час, коли спільнота вже використовує їх у повсякденному спілкуванні.

1.4. Види запозичень в іспанській мові та їх класифікація

Запозичення в іспанській мові можна класифікувати за кількома критеріями, такими як походження, культурний контекст або лінгвістичні аспекти. Ось приклад декількох видів запозичень в іспанській мові:

Лексичні запозичення:

Лексичні запозичення - це слова, які іншомовне походження, що були інтегровані в іспанську мову без зміни в їхній формі. Наприклад: *"restaurante"* (з французької *"restaurant"*), *"chocolate"* (з нативно американської мови), *"computadora"* (з англійської *"computer"*).

Фонетичні запозичення:

Фонетичні запозичення - слова або звуки, що взяті з іншої мови та адаптовані до фонетичних особливостей іспанської мови. Наприклад, "*champú*" (шампунь) або "*club*" (клуб).

Граматичні запозичення:

Граматичні запозичення: це структури чи граматичні конструкції, які були запозичені з іншої мови та адаптовані в мову приймача. Це може включати вживання нових частин мови чи конструкцій речень. Наприклад, "*estar haciendo algo*" (замість класичної іспанської конструкції "*andar haciendo algo*", вплив англійської мови) також вживання англійського слова "*shopping*" з іспанськими словами ("*hacer compras*").

Семантичні запозичення:

Семантичні запозичення - це введення нових значень слів з інших мов. Наприклад, слово "*cool*" може мати в іспанській мові семантику "*модний*" або "*крутий*". "*Bistro*" (бістро) - це слово, яке походить з французької мови і вживається для позначення невеликого, зазвичай затишного ресторану, і стає своєрідною стилістичною маркою. "*Gourmet*" (гурман) - це термін також походить з французької мови і використовується в багатьох країнах для позначення вишуканої, вишуканої їжі та напоїв. "*Piano*" (піано) - це слово походить з італійської мови та вживається в багатьох країнах для позначення музичного інструменту. "*Safari*" (сафарі) - це слово походить з свагільі мови і вживається в багатьох країнах для позначення подорожі та дослідження дикої природи.

Соціокультурні запозичення:

Соціокультурні запозичення - це слова взяті з інших культур елементи, такі як традиції, звичаї, їжа тощо. Наприклад, "*fiesta*" (фестиваль) або "*taco*" (тако). "*Pizza*" (піца) - це популярна італійська страва, яка стала

популярною по всьому світу, у тому числі і в Україні. *"Sushi"* (*суші*) - японська страва, що також стала надзвичайно популярною в багатьох країнах. *"Feng shui"* (*фен шуй*) - це китайська система гармонізації простору та забезпечення благополуччя, що знайшла своє застосування в багатьох країнах світу. *"Samba"* (*самба*) - це традиційний танець та музика з Бразилії, яка стала відомою по всьому світу. *"Kimono"* (*кімоно*) - традиційний японський одяг, що став популярним елементом моди у багатьох культурах.

Арго-запозичення:

Запозичення з арготичних сленгів інших мов. Наприклад, вживання сленгового виразу *"OK"* в іспанському арготичному контексті. *"Ciao"* в італійському арготичному контексті - загальноживане слово на зразок *"привіт"* або *"до побачення"* у багатьох країнах. *"Blitz"* в німецькому арготичному контексті - цей термін іноді вживається в англійських країнах, зазвичай в спортивних чи воєнних контекстах. *"Merci"* в французькому арготичному контексті - використовується як вираз подяки чи вдячності у багатьох країнах, не обов'язково франкомовних. *"Sushi"* в японському арготичному контексті - цей термін став загальноживаним у багатьох країнах як назва японської страви.

Імпортовані імена:

Цей термін має таке введення з інших мов імен осіб, мість, брендів. Наприклад, ім'я *"John"* або назва міста *"New York"*. *"Carlos"* (*Карлос*) - це ім'я, походить з іспанської, і використовується в багатьох країнах світу. *"Paris"* (*Париж*) - це назва міста, яка походить з французької мови і використовується як назва міст у багатьох країнах. *"Sofia"* (*Софія*) - це жіноче ім'я, яке походить з грецької мови і використовується в багатьох культурах. *"Mitsubishi"* (*Міцубісі*) - це ім'я японської компанії, яке також використовується в багатьох країнах світу.

Ці типи запозичень можуть взаємодіяти та створювати різноманітні мовні явища в іспанській мові, розширюючи її лексичний та культурний спектр.

Фразеологічні запозичення:

Фразеологічні запозичення - це фрази чи вирази, що були запозичені з іншої мови без зміни в словоформі. Наприклад, "*sangría*" (з арабської "*sikbâġ*"), "*tabú*" (з полінезійської мови), "*carpe diem*" (латинського походження). "*Faux pas*" (французького походження) - цей вираз вживається в англійській мові та означає соціальний або поведінковий промах чи помилку. "*Cul-de-sac*" (французького походження) - цей термін позначає тупикову вулицю або вузьку вулицю без виходу. "*Déjà vu*" (французького походження) - цей термін вживається в багатьох країнах та означає відчуття, що ви вже бачили чи переживали деяку ситуацію. "*Coup d'état*" (французького походження) - цей термін означає збройний переворот влади та використовується в багатьох країнах світу. "*In vino veritas*" (латинського походження) - цей вираз означає, що люди виявляють свою справжню природу, коли вони п'ють алкоголь, і вживається у багатьох мовах [3, р. 81].

1.5. Вплив культурних особливостей на переклад українською мовою

У минулому столітті, українська мова стала збагачуватися словами, які були запозичені з французької мови. Це сталося через вплив польського двора, який мав зв'язки з Францією, а також через виправи козацького війська. Починаючи з XVIII століття, французький вплив виявився у побуті та традиціях. Поряд з українськими стравами, такими як *борщ*, *вареники*, *галушки*, з'явилися нові слова, наприклад, *бульйон*, *десерт*, *шоколад*. Обмежена кількість слів англійського походження того часу була пов'язана

з торговельною лексикою та одиницями виміру, такими як *гінея*, *дюйм*, *миля*, *чек*, *ярд*, які в українській мові вживалися рідко [14, с. 173].

Запозичення в українську мову XVIII ст. проникли через літературу та мову привілейованих соціальних груп, які перебували на службі у закордонних місіях та діячів культури, які навчалися за кордоном. Значна кількість латинізмів увійшла до складу української мови з різних галузей, таких як медицина, техніка, наука, юриспруденція, політика.

Протягом XIX ст. з розвитком науки і промисловості, українська мова збагатилася англіцизмами, французькими та німецькими запозиченнями. З розвитком ринкової економіки, високих технологій, спорту, мас-медіа та інших галузях, перевага повністю належить англійським запозиченням. Німецькі запозичення відображаються в металургійній термінології, військових термінах, назвах тканин та інше, а французькі - зв'язані з модою (*Haute couture*), міжнародними та політичними документами, предметами побуту.

У формуванні фонетико-граматичної системи та лексичного складу говірок значний вплив мала польська мова. Часом, польонізми не лише адаптувалися до фонетико-граматичних особливостей українських говірок, а й змінювали своє значення та деетимологізувалися. Наприклад, як звертання до чоловіка чи жінки з метою активізації уваги співрозмовника та логічного виділення змісту подальшого повідомлення, у мові липенців вживають лексеми "*ш|леку*" та "*б|рац'е*" [18, р. 245].

Найбільше запозичень із польської мови простежено у побутовій лексиці, зокрема серед назв одягу, взуття та суміжних понять. Так, можна зустріти слова як "*сн'і|говци*" (зимові чоботи з сукна), "*гу|мивиц*" (гумовий чобіт), "*вит|ровка*" (легка літньо-осіння куртка), "*гу|с'інка*" (демісезонне пальто), "*мари|натка*" (чоловічий піджак), "*с|тан'ік*" та "*л'іхвик*" (бюстгалтер), "*ками|зел'а*" та "*ками|зел'ка*" (безрукавка), "*пац'ур|к'і*",

"ка|рал'ік'і" (намисто), "п|ренВа" та "п|ренВил'" (китиця біля хустки, скатертини), "пара|л'ос" (гаманець), "гуз'" та "гуз'ік" (гудзик), тощо.

Також у побутовій лексиці простежуються позичення із польської мови в сфері посуду та кухонного начиння, а саме: "г'ен'V'ур" (графин, посудина з вузьким довгим горлом), "ви|дел'іц" (виделка), "мид|нища" (велика миска), "гарниця" (дерев'яне відро з одним вушком), "ква|тирка" (пляшечка місткістю одна четверта літра), "с|лойік" (скляна банка) та інші.

Що до назв меблів та іншого хатнього начиння, тут також можна знайти польські позичення, наприклад: "кухро" (скриня, де зберігали одяг), "зал'іско" (праска), "тап|чан" (широка лава без спинки), "канапа" (широка лава зі спинкою), "пуделко" та "пуделичко" (паперова коробка), "макатка" (вишивана картина), "л'устро" та "л'ус|терко" (дзеркало, дзеркальце), "спрун|Уина" (пружина), "гожуг'і" (збірна назва для знарядь, які використовувалися біля печі, наприклад, кочерга та підстаканник), "ц'і|рата" та "кл'і|йонка" (покривало, вкрите з одного боку водонепроникною речовиною) та інші.

ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ

"Теоретичні засади дослідження запозичень в іспанській мові" підкреслюють важливість вивчення цього явища з різних точок зору та наводять приклади теоретичних підходів до дослідження. Вивчення запозичень в іспанській мові може бути класифіковане за різними критеріями, такими як їхні джерела (наприклад, інші мови), типи запозичень (лексичні, фонетичні, граматичні тощо), а також за способами їхньої адаптації в мові-реципієнті. Дослідження запозичень в іспанській мові ґрунтується на різних теоретичних підходах, включаючи теорію контакту мов, структурно-функціональний підхід, семантичний аналіз, теорію культурного впливу на мову та інші. Наприклад, структурно-функціональний підхід може досліджувати, як запозичення впливають на граматичні структури мови-реципієнта та їхню функціональну роль у мовленнєвому акті. Розуміння теоретичних засад дослідження запозичень в іспанській мові допомагає вивчати процеси мовної взаємодії, культурного обміну та мовної динаміки, що має важливе значення для лінгвістичних досліджень та практичних застосувань у сфері міжкультурного спілкування.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

2.1 Процес адаптації запозичень в іспанській мові до іспанської мовної системи

Процес адаптації запозичень в іспанській мові може бути складним і різноманітним. Він передбачає введення іншомовних слів або виразів в мовну систему іспанської мови таким чином, щоб вони відповідали її фонетичним, лексичним і граматичним правилам. Ось деякі особливості процесу адаптації запозичень в іспанській мові:

Фонетична адаптація: у процесі адаптації іншомовні звуки та фонетичні особливості піддаються асиміляції до фонетичної системи іспанської мови. Запозичення часто піддаються змінам у фонетичному та графічному вигляді, щоб вони відповідали іспанській системі звуків та правилам написання. Це може включати заміну голосних та приголосних звуків, які властиві іспанському мовленню, а також прийняття певних правил написання. - Іншомовні слова можуть піддаватися змінам у вимові, щоб вони відповідали фонетичним правилам іспанської мови. Наприклад, звуки, які не існують в іспанській мові, можуть бути замінені на близькі за звучанням іспанські фонемі згідно словника *Real Academia Española. Diccionario de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe, 2001.*

Морфологічна та синтаксична асиміляція: Адаптація запозичених слів до морфологічних та синтаксичних норм іспанської мови може включати утворення нових форм за допомогою афіксації чи інших морфологічних процесів, що наведено в книжці : *López Morales, Humberto. "Los préstamos lingüísticos." En: Bosque, Ignacio & Demonte, Violeta (dirs.). Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe, 1999.* а також відповідне включення їх в синтаксичні структури.

Лексична асиміляція: Процес адаптації також передбачає включення запозичених слів в лексичну структуру іспанської мови, включаючи їх в словники, нормалізацію написання та вимови. Іншомовні слова можуть піддаватися змінам у написанні або семантиці, щоб вони були зрозумілі іспаномовним користувачам. Це може включати зміну закінчень, додавання префіксів або суфіксів, а також адаптацію до іспанських мовних структур [13, с. 296].

Семантика та значення: В перекладах іншомовних слів або виразів перекладач повинен забезпечити, щоб семантичне значення запозичень відповідало семантиці іспанської мови та враховувало культурні відмінності.

Граматична адаптація: Коли запозичені слова або фрази використовуються в реченнях, вони можуть підлягати змінам у відповідності до граматичних правил іспанської мови, включаючи зміни у форму, род чи числі. Запозичення можуть бути адаптовані до граматичних правил іспанської мови, зокрема до відмінювання слів за числами, родами та відмінками. Іншомовні слова можуть також піддаватися змінам у формі, щоб вони відповідали іспанським граматичним конструкціям.

У результаті цих процесів іншомовні елементи адаптуються до іспанської мовної системи, зберігаючи при цьому їхнє початкове значення та ознаки, але адаптувавшись до лінгвістичних особливостей конкретної мови. Така асиміляція допомагає інтегрувати різноманітність культур і мов у рамках іспанської мови [15, с. 10].

Процес адаптації є важливим для забезпечення природного вигляду та відчуття іншомовного елемента в іспанському мовленнєвому середовищі. Такий підхід допомагає інтегрувати нові слова та вирази у лексикон іспанської мови, роблячи їх зрозумілими та прийнятними для носіїв мови.

2.2 Вплив запозичень на збагачення лексичного складу іспанської мови

Вплив запозичень на збагачення лексичного складу іспанської мови може бути значним і різноманітним. З одного боку, запозичення з інших мов можуть доповнювати і розширювати словниковий запас іспанської, надаючи їй можливість виражати нові поняття, концепції та технології, які можуть бути відсутні у традиційному лексиконі. Наприклад, слова "*computadora*" (комп'ютер) та "*internet*" (інтернет) є запозиченнями з англійської мови, які стали широко вживаними в іспанському.

З іншого боку, запозичення можуть впливати на фонетичну та граматичну структуру мови, а також на її стилістику. Наприклад, деякі запозичення можуть адаптуватися до фонетичних та граматичних правил іспанської мови, тоді як інші можуть зберігати свою оригінальну форму або пройти процес асиміляції [8, с. 89].

Вплив запозичень на збагачення лексичного складу іспанської мови є значною. Завдяки запозиченням іспанська мова збагатилася сотнями тисяч слів, що включають терміни зі сфер культури, науки, техніки, торгівлі, гастрономії та інших сфер. Наприклад, багато технологічних та комп'ютерних термінів, таких як "*ordenador*" (комп'ютер), "*ratón*" (миша), "*correo electrónico*" (електронна пошта) та багато інших, були запозичені з англійської мови [9, с. 16-21] :

Запозичення також вносять різноманіття та відтінки значень, розширюючи лексичний запас мови. Наприклад, запозичення з арабської мови, такі як "*azúcar*" (цукор), "*aceite*" (олія), "*alcohol*" (спирт), внесли значну частку слів у лексикон іспанської мови та розширили її гастрономічний та хімічний словник.

Запозичення мають великий вплив на збагачення лексичного складу іспанської мови через введення нових слів, термінів та виразів з інших мовних традицій. Цей процес розширює лексикон іспанської мови та відображає різноманітність культурних впливів на мову. Ось деякі способи, які показують вплив запозичень на збагачення лексичного складу іспанської мови:

Розширення словникового запасу: Запозичення розвивають лексичний склад іспанської мови шляхом введення нових слів з різних мов, таких як англійська, французька, італійська, арабська та інші. Це дозволяє іспанській мові виражати нові концепції, предмети та явища.

Збагачення виразності: Запозичення також додають нові вирази та виразності до іспанської мови, що дозволяє виразити нові ідеї та почуття, які можуть бути більш точно виражені словами з іншої мови.

Сприяння культурному обміну: Введення запозичень в іспанську мову відбиває культурний обмін, розширюючи сприйняття та розуміння інших культур через мовні вирази та концепції, що стають доступними.

Термінологічне розширення: У спеціалізованих галузях, таких як наука, технологія та медицина, запозичення вводять нову термінологію, що допомагає розвивати фахову лексику та точніше виражати концепції.

Таким чином, запозичення мають суттєвий вплив на розвиток та збагачення лексичного складу іспанської мови, додаючи нові концепції, вирази та виразності, які відображають культурні та мовні впливи на мову. У будь-якому випадку, запозичення відображають культурні, історичні та технологічні взаємозв'язки між різними народами і країнами. Вони показують динамічність мовного процесу і сприяють збагаченню культурного досвіду мовного співтовариства.

2.3 Визначення та аналіз відповідних українських еквівалентів

Іноді складно визначити, з якої мови походить певне слово. Можна виділити основні категорії запозичених слів в українській мові, в залежності від мови-донора. Наприклад, із французької українська мова запозичила назви предметів розкоші та предмети побуту: *одеколон, браслет, люстра, абажур*, а також військову лексику: *каска, партизан, фронт, міна, атака, гарнізон, маршал, сержант*. Латинські слова, що потрапили в українську мову, в основному використовуються в медичній та юридичній сферах: *операція, ординатор, ангіна, юрист, нотаріус, консул, прокурор, юстиція*. З англійської мови в українську потрапили слова, що використовуються в різних сферах життя, такі як *бізнес, менеджер, шоу, лідер, мітинг, піжама, біфштекс, ром, тунель* та інші.

Також важливо відзначити, що не всі слова запозичені в українську мову використовуються в "*чистому вигляді*". Іноді значення слова може змінюватися в нашій мові, наприклад, слово "*епіграф*" у грецькій мові означало "*напис на пам'ятнику*", а в українській мові значення змінилося на "*цитата перед твором*". Також варто відзначити, що іншомовні слова, увійшовши до складу іншої мови, перестають бути мотивованими. Наприклад, слово англійського походження "*маркетинг*" з коренем "*mark*" (ринок) та суфіксами "*et*" та "*-ing*" набирає цілком нового значення в українській мові. Щодо італійського слова "*помідор*", буквально означає "*золоте яблуко*", а слово "*курорт*" (німецькій мові) складається з коренів "*kur*" (лікування) і "*ort*" (місце).

Для виявлення запозичених слів в українській мові можна звернути увагу на деякі ознаки. Наприклад, іншомовні слова, які починаються на голосний *a, e* та *i*, слова збігу приголосних, слова зі звуком *ф*, слова без чергування голосних та випадку голосних, слова з більш ніж трьома

складами в корені, а також слова без зміни кінцевого приголосного зможуть виявити запозичення в українській мові.

Часом важко розгадати, звідки будь-яке слово з'явилося. Щоб отримати загальне уявлення про слова, які увійшли в українську мову з інших мов, можна розглянути найбільш важливі категорії запозичених слів. Наприклад, із грецької мови було запозичено багато церковно-релігійних термінів, таких як *ангел, літургія, монастир*.

Також було запозичено багато грецьких імен, таких як *Катерина, Олександр, Ірина, Марина, Софія, Василь, Микола, Олена* та інші. З латинської мови найчастіше були запозичені медичні та юридичні терміни, такі як *операція, адвокат, прокурор, юстиція*. З французької мови увійшли назви предметів розкоші та предметів побуту, таких як *браслет, люстра, абажур, пудра*, а також військова лексика: *каска, фронт, міна, атака, маршал, сержант*. Іноді значення запозичених слів може змінюватися: наприклад, поняття "*епіграф*" у грецькій мові означало "*напис на пам'ятнику*", а в українській мові значення змінилося на "*цитата перед твором*". Також важливо відзначити, що іншомовні слова, увійшовши до складу іншої мови, стають немотивованими. Загалом, є багато ознак, за якими можна визначити запозичені слова в українській мові, наприклад, наявність певних літер у початку слова, співвідношення приголосних звуків, наявність певних звуків у слові, а також незмінність кінцевих приголосних та інші.

2.4 Особливості, труднощі та стратегії перекладу запозичень

Особливості, труднощі та стратегії перекладу запозичень мають свої унікальні особливості через культурні та лінгвістичні відмінності між мовами. Ось деякі ключові аспекти:

Переклад запозичень може бути складним завданням через особливості цих слів та їхніх взаємозв'язків з культурою та лінгвістичними системами. Ось деякі особливості, труднощі та стратегії перекладу запозичень:

Особливості: культурний контекст: Запозичення часто мають глибокі культурні зв'язки, тому важливо враховувати ці контексти під час перекладу :

Лінгвістичні відмінності: Деякі мови мають унікальні фонетичні та морфологічні системи, тому перекладачеві слід виявити відповідність між оригіналом та перекладом. Приклад у мові-джерелі, наприклад, іспанській, можуть існувати фонemi або морфеми, які відсутні в українській мові. Наприклад, іспанська має звук [θ] (як у слові "*think*"), а українська його немає, тому перекладач повинен знайти еквівалентний звук чи замінити його іншим способом.

Полісемія та семантичні нюанси: Деякі запозичення можуть мати кілька значень, а також семантичні відтінки, які можуть бути важко передати в іншій мові. Наприклад слово "*банкомат*" може мати кілька значень українською мовою - це може бути пристрій для видачі готівки, але також може означати саме місце, де він розташований. Перекладач повинен врахувати ці семантичні відтінки під час перекладу.

Граматичні особливості : Запозичення може впливати на граматичну структуру мови-реципієнта, що потребує адаптації або переставлення місцями під новий контекст. Приклад: в іспанській мові іменники мають рід

та число, тоді як українська мова таку граматичну особливість не має. Наприклад, слово "*internet*" в іспанській мові має чоловічий рід, тоді як українська мова не має такої граматичної категорії. Перекладач повинен вирішити, як адаптувати граматичну структуру слова під українську мову

Труднощі:

Відсутність точного еквіваленту: у деяких випадках, запозичення просто не мають точного еквіваленту в іншій мові, що ускладнює процес перекладу. ;

Збереження автентичності: під час перекладу важливо зберегти автентичний сенс та емоційне забарвлення запозичень ; вплив на мовну систему: введення запозичень може вплинути на мовну систему та спричинити зміни у мовленнєвому стилі ; Приклад: під час перекладу слова "*fiesta*" (яке в іспанській мові може означати свято, вечірку або весілля), важливо зберегти емоційне забарвлення та контекст, щоб передати автентичний сенс та атмосферу.

Лексична асиміляція: деякі запозичення можуть бути важко асимільовані у мову-реципієнта через відмінності в фонетиці, морфології або семантиці ; Приклад: введення слова "*internet*" українською мовою може вплинути на мовну систему, оскільки це слово стає частиною її лексикону, а також може змінити стиль мовлення, використання термінів тощо.

Неоднозначність: деякі запозичення можуть мати кілька значень або бути вжиті в різних контекстах, що може призвести до неоднозначності при перекладі ; Приклад : слово "*бар*" може мати кілька значень в різних контекстах - це може бути закладом для вечірки, але також може означати

певну структуру або місце. Перекладач повинен врахувати цю неоднозначність під час вибору відповідного перекладу.

Культурні відмінності: концепції та терміни, які представлені запозиченнями, можуть мати різне значення або важливість у різних культурах. Приклад: термін "siesta" в іспанській мові може мати різні конотації та важливість у порівнянні з українською культурою, де така традиція відсутня. Перекладач повинен враховувати ці культурні відмінності при виборі адекватного перекладу.

Стратегії:

Контекстуальний аналіз: Важливо аналізувати контекст, у якому використовується запозичення, щоб вибрати найбільш відповідний переклад. Приклад: слово "*café*" в іспанській мові може означати як кав'ярню, так і каву саму по собі. При перекладі важливо аналізувати контекст, щоб зрозуміти, яке саме значення використовується і вибрати найбільш відповідний переклад.

Правильне відтворення сенсу: Перекладач повинен враховувати семантичні та культурні контексти, щоб точно передати сенс запозичення. Приклад: слово "*fiesta*" в іспанській мові може мати різні значення - вечірку, свято або весілля. Перекладач повинен врахувати семантичний та культурний контекст, щоб точно передати сенс слова у перекладі.

Активне використання лексики : Перекладач повинен володіти широким словниковим запасом та вміти відшукати найкращий еквівалент для запозичення. Приклад: під час перекладу слова "*futbol*" важливо володіти широким словниковим запасом і знайти найкращий еквівалент для цього терміну, наприклад, "*футбол*".

Транскрипція: Використання фонетичного аналогу запозичення, що найбільше відповідає звуковим особливостям мови-реципієнта. Приклад :

слово *"helado"* в іспанській мові означає *"морозиво"*. Український переклад може бути здійснений за допомогою фонетичного аналогу, який найбільше відповідає звуковим особливостям мови-реципієнта, наприклад, *"еладо"*.

Калькування:Прямий переклад запозичення з використанням еквівалентних термінів або конструкцій у мові-реципієнта. Приклад: слово *"bicicleta"* в іспанській мові означає *"велосипед"*. Український переклад може бути прямим калькуванням, тобто *"біцикл"*.

Адаптація:Зміна або адаптація запозичення під структуру та семантику мови-реципієнта з метою поліпшення зрозумілості та природності перекладу. Приклад: слово *"televisión"* в іспанській мові означає *"телевізор"*. При перекладі може бути використана адаптація, наприклад, *"телевізор"*.

Загалом, ефективний переклад запозичень вимагає уважного аналізу та збалансованого використання різних стратегій з урахуванням особливостей кожної конкретної ситуації перекладу. Враховуючи ці особливості, труднощі та застосовуючи стратегії перекладу, можливо досягти точного та адекватного перекладу запозичень з різних мов.

ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ

У другому розділі дослідження ми розглянули функціонування запозичень в іспанській мові та особливості їх перекладу. Функціонування запозичень в іспанській мові відображається у їхній різноманітній ролі, яка включає збагачення лексичного складу та відтворення культурних та технологічних тенденцій. У цьому контексті важливо враховувати лексичні, граматичні та семантичні особливості мови-реципієнта для успішного перекладу. Особливості перекладу запозичень включають фонетичні, морфологічні та семантичні аспекти, які потребують уважного розгляду при пошуку відповідних українських еквівалентів. Труднощі перекладу можуть виникати з-за відсутності точного еквівалента, що вимагає виваженого вибору стратегій перекладу та уважного врахування культурних відмінностей. Таким чином, розуміння функціонування запозичень та їх перекладу в іспанській мові вимагає комплексного підходу до лексичних, семантичних та культурних аспектів для забезпечення точності та ефективності мовного виразу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У висновках першого розділу ми бачимо, що іспанська мова має значну кількість запозичень з інших мов, що свідчить про глибокий культурний обмін між народами. Важливо вивчати граматичні та фразеологічні відмінності між мовами для успішного перекладу. Особлива увага повинна бути приділена фонетичним аспектам та впливу культурних особливостей на переклад, щоб забезпечити точність та природність мовного виразу.

У другому розділі ми дослідили функціонування та переклад запозичень в іспанській мові. Запозичення грають важливу роль у збагаченні лексичного складу мови та відображають культурні та технологічні тенденції. Для успішного перекладу необхідно враховувати лексичні, граматичні та семантичні особливості мови-реципієнта, а також контекст їх вживання. Важливою є здатність перекладача активно користуватися лексичним запасом для знаходження найкращих еквівалентів та збереження семантичного змісту та експресії мови.

Отже, дослідження теоретичних засад та практичних аспектів перекладу запозичень в іспанській мові дозволяє краще розуміти їх роль у мовному спілкуванні та забезпечити ефективний обмін ідеями та культурними цінностями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alcaraz Varó, Enrique y Hughes, Brian. (2001). Diccionario de términos económicos, financieros y comerciales. Barcelona: Ariel Economía .
2. Bartoli, Michel. (1981). Estudios de sociolingüística hispanoamericana. Madrid: Gredos .
3. Bosque, Ignacio & Demonte, Violeta. (1999) Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe .
4. Bosque, Ignacio & Demonte, Violeta. (1999). Morfología derivativa. Madrid: Espasa Calpe .
5. Canfield, Delos. (1981) Spanish Pronunciation in the Americas. Chicago: University of Chicago Press .
6. Cano, Rafael. (1998) Historia de la lengua española. Barcelona: Ariel Lingüística .
7. Cid, Margarita. (2000). Diccionario de anglicismos del español estadounidense. Madrid: Arco Libros .
8. Coloma, Germán. (2005) Los italianismos del español de América. Madrid: Gredos, 1974.
9. Company Company, Concepción & Guitart Masip, Rosa María. Manual de lingüística románica. Barcelona: Ariel.
10. García Gual, Carlos. (2001) Historia de la lengua española. Madrid: Cátedra.
11. Gómez Capuz, Juan. (2007) Los extranjerismos en el español actual. Madrid: Arco Libros .
12. Gutiérrez Ordóñez, Salvador & Valenzuela Manzanares, Pedro. (1998) Historia de la lengua española. Madrid: Síntesis .

13. Harris, James. (2005) La fonología del español. Madrid: Gredos .
14. Instituto Cervantes. El español en el mundo.
15. Lapesa, Rafael. (1981) Historia de la lengua española. Madrid: Gredos .
16. López Morales, Humberto. (1999) "Los préstamos lingüísticos." En: Bosque, Ignacio & Demonte, Violeta (dirs.). Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe.
17. Llorach, Emili. (2002) El español en contacto con otras lenguas. Madrid: Arco Libros .
18. Martínez, María Jesús (2004). La adaptación de los extranjerismos al español. Madrid: Arco Libros .
19. Martínez de Sousa, José (2002).Diccionario de ortografía de la lengua española. Madrid: Gredos.
20. Moreno Fernández, Francisco (2005) Principios de sociolingüística y sociología del lenguaje. Barcelona: Ariel Lingüística .
21. Navarro Tomás, Tomás. (1976).Manual de pronunciación española. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
22. Penny, Ralph. (2002). A History of the Spanish Language. Cambridge: Cambridge University Press.
23. Penny, Ralph. (1993) Historia de la lengua española. Barcelona: Ariel.
24. Pottier, Bernard. (2006). Lenguas en contacto: La adaptación de los extranjerismos. Madrid: Arco Libros .
25. RAE (Real Academia Española). Corpus de Referencia del Español Actual (CREA). Consultado en línea: <http://corpus.rae.es/creanet.html>

26. Real Academia Española. (2001). Diccionario de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe .
27. Real Academia Española. (2010). Ortografía de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe .
28. Rodríguez González, Félix (2003). Diccionario de galicismos prosódicos y gramaticales. Madrid: Arco Libros .
29. Riquer, Borja (1994) . Los extranjerismos. Madrid: Cátedra.
30. Seco, Manuel (2001) Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe .
31. Torre, Esteban & Hoz, Javier (2006). Diccionario del español usual en México. México: El Colegio de México .